Gemeente Houten

Onderdoor 25
Postbus 30, 3990 DA Houten
Telefoon 030 639 26 11
Fax 030 639 28 99
E-mail: gemeentehuis@houten.nl
Internet: www.houten.nl

gemeente Houten

Werk en Inkomen Lekstroom (WIL)
Bezoekadres: Stadsplein 1b
3431 LZ NIEUWEGEIN

Datum	Uw kenmerk	Uw brief van	Ons kenmerk	Bijlagen
			881718	

Onderwerp:
Zienswijze op tweede begrotingswijziging WIL 2025

Geachte leden van het bestuur,

U heeft onze gevraagd om een zienswijze uit te brengen op de tweede begrotingswijziging WIL 2025 en de achterliggende tussenrapportage (Turap).

U geeft in het begin van de Turap aan dat u in 2026 een verbeterslag wil maken op de KPI's en kerncijfers, zoals die nu in de bijlage zijn weergegeven. In onze zienswijze op de begroting 2026 hebben wij daar ook om gevraagd. U heeft in uw reactie op de zienswijzen aangegeven dat u een werkgroep start met de titel: "Herziening P&C stukken en proces WIL". Wij horen als reactie op deze zienswijze graag wat de planning is van deze werkgroep. Als input voor deze werkgroep hebben wij in deze zienswijze op de tweede begrotingswijziging, opgenomen hoe wij aankijken tegen de verhouding tussen de P&C stukken WIL en de gemeentelijke beleidscyclus en doen wij suggesties hoe deze meer in evenwicht te brengen.

Twee processen in evenwicht brengen vraagt inspanning en aanpassing van beide kanten. In Sociale Infrastructuur Lekstroom Werkt en het herontwerp minima-beleid zien we de meerwaarde van gezamenlijk optrekken. Waarbij met behoud van eigenheid wel gewerkt wordt aan een stevige gezamenlijke ruggengraat. Wij zouden daar graag zien dat "Herziening P&C stukken en proces WIL" een derde herontwerp in deze lijn wordt, waarbij ook gemeenten kijken hoe zij meer op een zelfde manier de stukken van de WIL kunnen verwerken in de gemeentelijke beleidscyclus. We zien graag dat ook in dit herontwerp de vier gemeenten en de WIL gezamenlijk met z'n vijven optrekken om dit proces te optimaliseren en te vereenvoudigen, daarmee ook inspelend op de kwetsbaarheid van financiële afdelingen, onder andere doordat het moeilijk is om mensen aan te trekken.

We zien graag dat de werkgroep het proces rondom de P&C stukken verder optimaliseert en aangepast op basis van ervaringen, zodat bijstellingen in de orde van grootte, zoals die zijn opgenomen in deze Turap 2025 op deze onderdelen niet meer nodig zijn. Hierover gaan onze volgende aanbevelingen, waarvan wij graag zouden zien dat zij meegenomen worden in de werkgroep. De aanbevelingen zijn bedoeld als opbouwende suggesties in het proces van gezamenlijk leren en verbeteren. Wij doen onderstaand aanbevelingen voor uw organisatie, maar zullen zelf binnen de gemeente Houten ook kijken naar verbeteringen om de aansluiting beter te organiseren.

Aanbeveling 1: Geen tweede begrotingswijziging meer
De tweede begrotingswijziging is ingevoerd in Corona-tijd toen er grote onzekerheid was over ontwikkelingen in de bijstandsuitkeringen en minima-regelingen / bijzondere bijstand. Die onzekerheid is nu niet meer zo groot, maar de tweede begrotingswijziging is gebleven. De gemeenteraad van Houten heeft grote bezwaren tegen deze begrotingswijziging. Zij betwijfelt de noodzakelijkheid en de timing staat haaks op de gemeentelijke beleidscyclus. De tweede begrotingswijziging t wordt tegelijkertijd met of vlak na de gemeentelijke begroting t+1 vastgesteld. Daarmee wordt geen recht gedaan aan de kaderstellende rol van de gemeenteraad. Het volledige financiële beeld voor het lopende en komende jaar moet het liefst verwerkt zijn in de gemeentelijke perspectiefnota t+1, maar in ieder geval in de begroting t+1. Dat is niet het geval als WIL met wijzigingen komt in de tweede begrotingswijziging. Een tweede begrotingswijziging is in onze ogen niet nodig als WIL zijn financiële cyclus optimaliseert.

Aanbeveling 2: omgaan met afwijkingen van de begroting in het lopende jaar
Mocht toch een onvoorspelbare afwijking van de begroting ontstaan die pas in het lopende jaar van de begroting kunnen worden vastgesteld dan is in onze optiek het laatst mogelijke moment om dit te melden bij het inbrengen van de begroting t+1. Dat is nog voor de gemeentelijke perspectiefnota van het jaar t+1. Om die reden stellen wij voor om een eventuele begrotingswijziging te koppelen aan de aanbieding van de begroting van t+1.

Aanbeveling 3: Genoeg tijd om samen de kaderbrief t+2 gedegen voor te bereiden op basis van de turap

Wanneer bovenstaande suggestie wordt overgenomen is de combinatie turap + begrotingswijziging verleden tijd. Daardoor is de tijdsklem om de turap voor de zomervakantie vast te stellen er af. Wij hebben bij deze Turap gemerkt dat deze tijdsklem en het niet goed kunnen doorspreken van de Turap onwenselijke gevolgen heeft voor de kwaliteit.

De Turap, met de financiële gegevens tot en met mei en de tweede kwartaalrapportage, blijft een zeer waardevol document. De Turap kan in de periode half juli – half september als basis dienen voor het ambtelijke en bestuurlijke gesprek waarin terug en vooruit wordt gekeken. De resultaten daarvan worden verwerkt in de uitnodiging voor het raadsgesprek in oktober dat voorbereid op de kaderbrief t+2. Deze uitnodiging wordt minstens drie weken van tevoren verstuurd, waarmee een ander punt waarvoor wij als raad aandacht hebben gevraagd, het tijdig versturen van de informatie voor het raadsgesprek, wordt getackeld.

Door de meest recente financiële gegevens en de georganiseerde wisselwerking tussen medewerkers van gemeenten, WIL, bestuur en raad maat de kaderbrief een zo gedragen mogelijk en realistisch kader voor de begroting, waar de raad zich over kan uitspreken door middel van een zienswijze. Doordat de Turap geen onderdeel wordt van een raadscyclus met een begrotingswijziging ontvangen de raadsleden net als in de huidige situatie de informatie uit de Turap in september.

Aanbeveling 4: Omgaan met risico's
Wij hanteren al jarenlang het standpunt dat zaken die in de begrotingswijzigingen van WIL worden gepresenteerd als niet te voorzien door een tijdige en zorgvuldigere voorbereiding van de kaderbrief / begroting wel voorzien kunnen worden. In ieder geval als risico. We vragen u als bestuur dan ook om met een plan en verantwoording te komen hoe om te gaan met risico's die optreden.

De Turap 2025

Er zijn enkele opmerkingen over / passages in de Turap, waarover wij ons in deze zienswijze willen uitspreken:

Ontwikkel-agenda
De uitvoering van de ontwikkel-agenda, zoals die is opgenomen in de begroting 2026, start al in 2025. Naar aanleiding van de vastgestelde begroting 2026 zijn middelen hiervoor opgenomen in de begrotingswijziging 2025. Dit zijn kosten die dus voortvloeien uit een eerdere beslissing. Wij vinden de gang van zaken proces-matig voor verbetering vatbaar. Als de goedkeuring van de begroting 2026 tot extra kosten in 2025 leidt moet dit bij de begroting 2026 inzichtelijk worden gemaakt.

Wij vinden de ontwikkel-agenda een belangrijk verbeterproces wat we eerder ook omarmd hebben. We stemmen daarom in met de gevraagde financiële middelen (circa €45.000 voor houten).

De Turap is nog niet compleet
De Turap is ambtelijk niet voorbesproken voordat deze aan het DB is verstuurd. Daardoor zijn er in de stukken die naar de gemeenteraad zijn gegaan nog vragen over de tegemoetkoming kinderopvang, de kosten van de ontwikkel-agenda, de hoogte van de DVO's, de onderschreiding / de hogere terugvorderingsbaten bij bijzondere bijstand. In die zin ligt er dus een stuk voor dat niet rijp is voor besluitvorming. Voor deze turap hebben wij er voor gekozen om vanwege het ontbreken van deze informatie de financiële effecten van deze begrotingswijziging nog niet in de Houtense begroting te verwerken. Dit volgt in de tweede bestuursrapportage 2025 van gemeente Houten.

Voor die tijd verwachten we van u extra informatie op deze onderwerpen. Graag ontvangen wij uiterlijk 1 september 2025 de aanvullende informatie over de ontwikkel-agenda en een nadere verklaring voor de onderschrijding op bijzondere bijstand en de overschrijding op Kinderopvang. De kosten voor de DVO's en de hoogte van de prijs per uitkering, zodat we dit kunnen betrekken in onze raadsbehandeling.

Voor wat betreft de ontwikkel-agenda willen wij graag meer informatie (die los staat van onze instemming). We willen daarom meer duidelijkheid over::
• Onderbouwing bij de aard en de omvang van de investeringen en opbrengsten (een businesscase per actielijn)
• Het moment waarop structurele kosten en baten in beeld kunnen zijn.
• De manier van monitoring van de effecten op regelingskosten, uitvoeringskosten en kwaliteit van de dienstverlening voor alle actielijnen

Wij hebben de concept zienswijze in een vroegtijdig stadium met WIL gedeeld om zo mogelijk deze extra informatie nog voor de behandeling in de RTG te verkrijgen.

Onbalans tussen regelingskosten en uitvoeringskosten
De fors lagere regelingskosten en de fors hogere uitvoeringskosten maken dat de balans wat uitbetaald wordt aan mensen en wat het kost om dit te regelen negatiever wordt. In de kaderbrief 2027 vragen wij u om deze balans in beeld te brengen en aan te geven op welke wijze u een betere balans gaat creëren.

Overschrijding kosten kinderopvang niet per definitie negatief
In de passage over Tegemoetkoming Kinderopvang (blz. 7) geeft u aan dat u de 2de helft van het jaar kritischer naar de aanvragen gaat kijken. Wij vragen u deze passage te schrappen. De Tegemoetkoming Kinderopvang kan namelijk een positief effect hebben op iemands leven en kansen op werk (bijvoorbeeld bij de start van een inburgeringstraject of wanneer men parttime gaat werken vanuit een uitkering). De Tegemoetkoming Kinderopvang op basis van een Sociaal Medische Indicatie kan ook een duurdere voorziening vanuit bijvoorbeeld het Sociaal Team voorkomen. Wij gaan er vanuit dat u de aanvragen toetst aan de pijlers (leefwereld, beperkte zelfredzaamheid en financiële bestaanszekerheid centraal) en de uitgangspunten (eenvoud, vertrouwen en maatwerk / minder mensen in de uitkering) uit het Meerjarenbeleidsplan. Een goed toegelichte overschrijding die mensen verder helpt en elders kosten bespaard en past bij de vastgestelde uitgangspunten is met een goede argumentatie goed te verantwoorden. We willen immers mensen vooruit helpen. Uiteraard is het zaak om deze kosten dan in de toekomst realistisch te begroten en te onderbouwen.

Herziening DVO's
In de Turap is een overzicht van losse dienstverleningsovereenkomsten opgenomen (DVO's). De constructie met DVO's vindt zijn oorsprong bij het ontstaan van de WIL, waarbij voor zaken die niet door alle aangesloten partijen worden afgenomen in een DVO losse afspraken worden gemaakt. Dit maakt voor de gemeenteraad de relatie Gemeente – WIL minder helder. We zouden graag zien dat de werkgroep "Herziening P&C stukken en proces WIL" ook de constructie met DVO's onder de loep neemt.

Betere prognosticering LKS, bijzondere bijstand en buig
De onderbesteding op LKS is dusdanig hoog dat wij de raming hiervan ook graag mee willen nemen in de "Herziening P&C stukken en proces WIL". Wij stellen voor om deze af te stemmen op de inschattingen van Het Rijk. De inschatting van Het Rijk en de inschatting in deze Turap van de uitgaven LKS komen nagenoeg overeen. De stijging die het Rijk prognosticeert lijkt reëler dan de 20% waar WIL mee rekent.

Het prognosticeren van de uitkeringsuitgaven (BUIG) en de bijzondere bijstand kan ook beter. Er is nu een voordeel van bijna 1,5 miljoen (Lekstroom-breed)

Overzichtelijkere P & C producten
De Turap is uitvoerig. Er wordt ook veel aangegeven wat goed loopt of wat de tweede helft van het jaar nog wordt uitgevoerd. Op raadsniveau zijn wij vooral geïnteresseerd in positieve of negatieve afwijkingen. Daarnaast verwachten wij per gemeente een inhoudelijke en financiële samenvatting. Er is nu een bijlage KPI's van 20 pagina's toegevoegd. Wij verwachten deze in de toekomst in een apart document met daarin ook een samenvatting op hoofdlijnen per gemeente.

Hoge uitvoeringskosten
Het grote verloop in de organisatie (en daardoor de grote hoeveelheid inhuur) en de moeite die het kost om nieuwe mensen aan te trekken baart ons zorgen en wij vragen u dan ook naar een plan om meer stabiliteit in de organisatie te creëren.

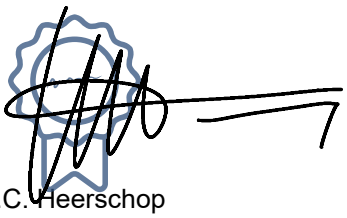
Tot slot
WIL gaat door een moeilijke periode. We zien dat er zowel organisatorisch en op verantwoordingsniveau veel moet gebeuren. We geven deze uitdagingen graag samen met u vorm.

De raad van de gemeente Houten,
De plv. griffier,

H. Khairouni

de voorzitter,

H.C. Heerschop

Bijlage(n): -